

TORSTEN BENGTTSSON

SIDAN 1

Erik blir kapten

Lärarmaterial

Klicka HÄR för att skriva ut arbetsmaterialet.

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Erik och hans pappa är på en stor färja, där de ska sova över. Färjan gungar ganska mycket och Eriks pappa blir sjösjuk. Erik tycker att det är tråkigt att vänta på pappa, som behöver vila. Han smyger iväg, men plötsligt hittar han inte tillbaka till deras hytt på den stora båten. Kommer han att hitta sin pappa igen?

LGR 11 CENTRALT INNEHÅLL

- Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll. (SV åk 1–3)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar. (SV åk 1–3)
- Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn, och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 1–3)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läs och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

LGRS 11 CENTRALT INNEHÅLL OCH FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS

- Lässtrategier för att avkoda och förstå texter. (SV åk 1–6)
- Strategier för att skriva olika typer av texter, till exempel meddelanden. (SV åk 1–6)
- Beskrivande och förklarande texter för barn, till exempel faktatexter, och hur deras innehåll kan organiseras. (SV åk 1–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Läs, förstå och reflektera över olika texter.
- Skriva texter för olika syften och mottagare.

BOKSAMTAL

Låt gruppen/klassen återberätta vad som hände i boken. Böckerna ska vara stängda under samtalet. Skriv upp ord som är viktiga för handlingen, till exempel *färja*, *sjösjuk*, *vilse*, *styra båten*, *kapten* o.s.v.

Därefter är det dags att öppna böckerna. Låt eleverna arbeta i par med frågor kring boken. Exempel på frågor är:

- Varför är Erik och hans pappa på en färja, tror ni?
- Hur känns det att gå vilse, som Erik gör? Är man rädd eller inte?
- Hur skulle du tänka och känna om du gick vilse?
- Hur länge tror ni att Erik och hans pappa ska vara på färjan? Vart ska de åka?

Välj utifrån hur gruppen ser ut om frågorna ska besvaras muntligt eller skriftligt. När alla är klara går ni gemensamt igenom svaren.

ORD ATT FÖRKLARA

I denna övning tränar eleverna att försöka förklara ett ord med hjälp av andra ord. Övningen kan man göra i par, i smågrupper eller i helklass. Klipp ut orden nedan och lägg dem i en burk. Låt en elev dra en lapp, utan att titta på ordet. Lappen ska eleven hålla upp framför pannan. Nu ska de andra eleverna hjälpa till att ge beskrivningar/förklaringar/ledtrådar till ordet, som hålls upp. Målet är att eleven som håller upp ordet ska komma på vilket ord det är.

färja	hytt	däck	kapten
hiss	sjösjuk	buffé	kräkas
styra	mikrofon	rusa	toa
vågor	lax	räkor	restaurang

Skriv sedan orden på ett blädderblockspapper. Ta fram ritpapper och vattenfärg. Nu får eleverna välja ett av orden och måla en bild utifrån detta ord. Se till att de täcker hela pappret med färg och att de skriver ordet på sin målning. När målningarna är klara får var och en berätta hur de tänkte när de målade. Häng upp alla målningarna tätt ihop på en vägg. Det blir väldigt snyggt!

SKRIVA EN FAKTATEXT

1. Gå först igenom hur en faktatext är uppbyggd och vilka

2. språkliga drag som finns i en sådan text.
3. Titta på vilka ämnesspecifika ord eleverna behöver kunna för att skriva en faktatext om t.ex. färjor. Exempel på sådana ord är: *färja, för, akter, motor, flyta, kapten, hytt, däck*. Skriv gärna orden på lappar och sätt upp synligt i klassrummet. Ett bra sätt att repetera orden kan vara att ta fram en elev och hålla ett av orden ovanför huvudet på denna elev. Låt sedan de andra eleverna beskriva ordet (utan att säga själva ordet). Eleven med ordet ovanför huvudet gissar vilket ord det kan vara.
4. Eleverna ska sedan fundera över vad de vill veta mer om färjor. Lista deras frågor. Exempel:
 - Hur kan en färja flyta?
 - Hur stor kan en färja vara?
 - Hur kommer det sig att en färja kan sjunka?
 - Hur snabbt kan en färja köra?
 - Hur lär man sig styra en färja?
5. Titta tillsammans på hur en faktatext är uppbyggd. Välj en text som är lätt att följa och dela ut texten så att alla elever har var sin. Visa också texten på din interaktiva tavla med hjälp av projektor eller på annat sätt. Ställ frågor och låt eleverna undersöka texten. Hur börjar den? (Texten börjar alltid med en inledning, där man presenterar vad den ska handla om.) Vad kommer sedan? Varför är texten indelad i olika stycken? Var i stycket ser man vad texten kommer att handla om? I vilket tempus är texten skriven? Vilka verb är vanliga i en faktatext (är, har, finns etc.)?
6. Hitta sedan information om färjor, t.ex. genom att läsa texter eller se en filmsnutt.
7. Gör därefter en s.k. sexfältare med eleverna kring ämnet färjor. Välj rubriker som passar till de frågor som kommer upp i klassen, eller andra rubriker som du tycker är viktiga att få med i faktatexten. Lär eleverna att det är enklast att skriva stödord. Ta med de ämnesspecifika ord som ni har satt upp i klassrummet. Utifrån denna sexfältare skriver ni sedan en gemensam text.

Sexfältare

Rubrikerna anpassas till elevernas frågor. Här är ett exempel på rubriker.

Inledning	Hur snabbt kan en färja gå?	Hur stor kan en färja vara?
Hur lär man sig styra en färja?	Kan en färja sjunka?	Hur kan en färja flyta?

7. Nu har ni en bra grund för att skriva er faktatext. Skriv texten tillsammans i gruppen/klassen. Tänk högt och låt eleverna svara på dina frågor och funderingar. Exempel: Hur börjar en faktatext?